

WYNIKI TUCZU JAGNIĄT Z KRZYŻOWANIA PRZEMYSŁOWEGO OWIEC MERYNOSOWYCH Z TRYKAMI RASY FRYZYJSKIEJ I OWCY OLKUSKIEJ

Maciej Osikowski, Bronisław Borys, Renata Dulewicz, Wanda Laskowska

Instytut Zootechniki, Pracownia Techniki Chowu i Żywienia Owiec,
ZZD Kołuda Wielka

W ramach prac prowadzonych przez Instytut Zootechniki nad efektami dwustopniowego krzyżowania przemysłowego owiec merynosowych z trykami ras plennych (I stopień) i mięsnych (II stopień) wykonano w ZZD Kołuda Wielka badania nad przydatnością do tuczu tryczków F_1 pochodzących z krzyżowania merynosa z fryzem (MFr) i merynosa z owcą olkuską (MOl), w porównaniu z czystymi merynosami (MM — grupa kontrolna). Przeprowadzono 2 doświadczenia: pierwsze na 81 jagniętach — 3 grupy rasowe po 27 jagnięt (21 jedynaków i 6 bliźniąt), a drugie na 96 jagniętach — 3 grupy rasowe po 32 jagnięta (14 jedynaków i 18 bliźniąt). Jagnięta tuczono średnio intensywnie według norm Instytutu Zootechniki (wydanie VII z 1974 r.) do masy ciała 45 kg z przeznaczeniem na eksport. Żywiono je paszami gospodarskimi (kiszonki, zielonki, siano), susem z zielonek oraz mieszankami pasz treściwych. Tryczki po strzyży, przeprowadzonej grupowo raz w miesiącu, po osiągnięciu masy ciała co najmniej 38 kg przedstawiono do sprzedaży na eksport. W pierwszym doświadczeniu owce dwukrotnie (w odstępach około 1 miesiąca) odrzucane z eksportu dodatkowo dotuczano bardzo intensywnie (żywienie do woli dawkami ww pasz) i jeszcze raz przedstawiano do sprzedaży na eksport. Ponownie nie przyjęte kierowano na rynek krajowy. W drugim doświadczeniu tryczki po dwukrotnym nie zakwalifikowaniu na eksport sprzedawano na rynek krajowy. Ocenę żywca przeprowadzali klasyfikatorzy POZH.

OMÓWIENIE WYNIKÓW

W tabeli przedstawiono wyniki tuczu i sprzedaży jagniąt. Dane dotyczące masy ciała i tempa wzrostu opracowano statystycznie metodą analizy wariancji i nowego wielokrotnego testu rozstępu. W obu doświadczeniach jagnięta mieszańce były po urodzeniu nieco cięższe niż czyste merynosy, a także szybciej rosły niż merynosy, z tym jednak, że istotne różnice w przyrostach dziennych stwierdzono jedynie w pierwszym doświadczeniu — MFr przyrastały o 28 g, tj. 12,9⁰/₀ szybciej, a MOI o 13 g, tj. 6,0⁰/₀. Korzystny wpływ owiec rasy fryzyjskiej na tempo wzrostu tuczonych jagniąt F₁ z krzyżowania przemysłowego tryków tej rasy z owcami merynosowymi i wielkopolskimi potwierdza Kozal i inni [1], a z owcami pogórza Nawara [2]. Stosowany system sprzedaży oraz dodatkowe dotuczanie w pierwszym doświadczeniu spowodowały, że tryczki mieszańce w czasie sprzedaży były starsze i cięższe niż merynosy: w pierwszym doświadczeniu MFr o 26 dni i 12,4 kg, a MOI o 21 dni i 7,6 kg, natomiast w drugim MFr o 8 dni i 3,3 kg, a MOI o 2 dni i 2,3 kg. Tryczki mieszańce zużywały również znacznie mniej jednostek owśianych i białka ogólnego strawnego na 1 kg przyrostu niż czyste merynosy — średnio w obu doświadczeniach: MFr o 0,99 j.o. i 100 g białka, a MOI o 0,64 j.o. i 61 g białka.

Jagnięta z krzyżowań, szczególnie po fryzach, były ocenione jako żywiec rzeźny gorzej niż czyste merynosy. W pierwszym doświadczeniu, gdy stosowano bardzo intensywne dotuczanie, na eksport sprzedano znacznie większy odsetek jagniąt niż w drugim doświadczeniu (duży udział jagniąt bliźniaczych i bez dotuczania). W obu przeprowadzonych doświadczeniach tryczki MOI uzyskały jako żywiec rzeźny znacznie lepsze oceny niż mieszańce MFr. Jagnięta-tryczki z urodzeń pojedynczych z wszystkich grup rasowych były po urodzeniu cięższe niż z bliźniąt (średnio w obu doświadczeniach o 1,25 kg, tj. o 29,8⁰/₀), miały lepsze tempo wzrostu (o 13 g, tj. o 6,5⁰/₀) oraz większą wartość rzeźną (różnica w procencie owiec sprzedanych na eksport — 7,4).

WNIOSKI

Tryczki z krzyżowania owiec merynosowych z trykami rasy fryzyjskiej i owcy olkuskiej tuczone średnio intensywnie do 45 kg odznaczały się w porównaniu z merynosami lepszym tempem wzrostu i mniejszym zużyciem składników pokarmowych na 1 kg przyrostu, natomiast pod względem wartości rzeźnej były znacznie gorsze, szczególnie po trykach rasy fryzyjskiej.

T a b e l a

Wyniki tuczu i sprzedaży tryczków z krzyżowań owiec merynosowych rasy fryzyskiej i owcy olkuskiej

Rodzaj zmienności	Liczba jagniąt	Masa ciała po urodzeniu (kg)	Przyrosty dzienne (g)	Wiek w czasie sprzedaży (dni)	Masa ciała w czasie sprzedaży (kg)	Zużycie na 1 kg przyrostu ¹⁾	Wyniki sprzedaży żywca (%)						
							na eksport			na rynek krajowy			
							kl. E	kl. A	razem	kl. 1	kl. 2	razem	
Doswiadczenie 1													
Grupa rasowa: MFr	27	5,4	245 ^{Aa}	208 ^A	56,5 ^{Aa}	4,88	516	3,7	44,4	48,1	7,4	44,5	51,9
M01	27	5,4	230 ^a	203 ^a	51,7 ^{Ba}	5,55	584	—	66,7	66,7	7,4	25,9	33,3
MM	27	5,2	217 ^A	182 ^{Aa}	44,1 ^{AB}	6,45	675	14,8	81,5	96,3	—	3,7	3,7
Typ urodzenia: pojedynczy	63	5,6 ^A	233	191 ^A	50,5	—	—	6,3	65,1	71,4	3,2	25,4	28,6
bliźniaczy	18	4,3 ^A	222	221 ^A	51,8	—	—	5,6	61,1	66,7	11,1	22,2	33,3
Interakcja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Doświadczenie 2													
Grupa rasowa: MFr	32	4,9	185	229	46,7 ^A	6,49	676	—	6,3	6,3	12,5	81,2	93,7
M01	32	4,5	186	223	45,6 ^B	6,53	685	6,3	50,0	56,3	15,6	28,1	43,7
MM	32	4,4	179	221	43,4 ^{AB}	6,90	717	12,6	43,7	56,3	6,2	37,5	43,7
Typ urodzenia: pojedynczy	42	5,3 ^A	191 ^a	217 ^A	46,4	—	—	11,9	33,3	45,2	11,9	42,9	54,8
bliźniaczy	54	4,1 ^A	177 ^a	230 ^A	44,3	—	—	1,9	33,3	35,2	13,0	51,8	64,8
Interakcja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Żywienie grupowe — bez mleka matki — istotności różnic nie szacowano.AB — $P \leq 0,01$ .a — $P \leq 0,05$.

LITERATURA

1. Kozal E., Gut A., Grajczak L.: Owczarstwo, 11, 5-6, 1978.
2. Nawara W.: Owczarstwo, 6, 8-10, 1979.

М. Осиковски, Б. Борыс, Р. Дулевич, В. Ляковска

РЕЗУЛЬТАТЫ ОТКОРМА ЯГНЯТ С ПРОМЫШЛЕННОГО СКРЕЩИВАНИЯ
МЕРИНОСОВЫХ ОВЕЦ С БАРАНАМИ ФРИЗСКОЙ И ОЛЬКУСКОЙ
ПОРОДЫ

Резюме

На баранчиках со скрещивания мериносовой и фризской породы и мериносовой и олькушской породы, а также чистокровной мериносовой породы (контрольная группа) были проведены два опыта. Баранчики со скрещивания мериносовой и фризской а также мериносовой и олькуской породы, откармливаемые средне интенсивно, достигали лучших результатов в темпах роста и потребления питательных веществ на 1 кг привеса, тогда как в отношении убойного качества они были гораздо хуже, особенно баранчики со скрещивания мериносовой и фризской породы. Проведенные исследования показали также, что ягнята-баранчики от единичных родов отличались более высоким весом, чем ягнята-близнецы, а также характеризовались более скорыми темпами роста и высшими убойными качествами.

M. Osikowski, B. Borys, R. Dulewicz, W. Laskowska

RESULTS OF FATTENING LAMBS OBTAINED FROM THE CROSS OF
MERINO EWES WITH FRIESIAN AND OLKUSKA SHEEP RAMS

Summary

The experiments were carried out on rams obtained from the cross between Merino and Friesian as well as between Merino and Olkuska sheep and on pure-bred Merino sheep (control group). Rams obtained from the Merino × Friesian and Merino × Olkuska crosses, fattened medium intensively, obtained better results than pure-bred Merino sheep as regards the growth rate and conversion of nutrients per 1 kg of weight gain, but regards slaughter quality' they were much worse, especially those from the Merino × Friesian cross. The investigations have proved as well that ram-lambs from single births were heavier at birth than those from twin births and distinguished themselves with better growth rate and higher slaughter quality.